

برنامه بودجه صورت می‌گیرد بر اساس سیاستگذاری‌هایمان نظارت عالی داشته باشیم.» وقتی برنامه توسعه‌های نوشته می‌شود، نتیجه اجرای این برنامه، تحقق اهداف ما باشد. به این نکته اعتقاد دارم و بارها در شورای عالی گفته‌ام: «باید بر تهیه برنامه‌های توسعه‌های کشور نظارت داشته باشیم.» به‌طور مثال در یکی از جلسات شورای عالی، از رئیس‌جمهور پرسیدم که کار کارشناسی خوبی انجام داده است، در صورتی که اگر چنین احساسی دارند باید تقویت کرده و ضعف را برطرف کنند تا کار کارشناسی خوبی صورت بگیرد و دولت، فقط برنامه‌ریز اجرایی باشد. این باور را دارم که دولت‌های ما شورای عالی را به‌عنوان سیاستگذار قبول ندارند. هرچند در زبان بگویند شورای عالی را قبول داریم ولی در عمل این‌گونه نیست و خودشان سیاستگذاری عالی می‌کنند. مطلب بعضی کشورها فوق‌العاده سیاست‌زده شده است. اصلاً طرف‌های مقابل خود را به‌طور کلی قبول ندارند. وقتی خلاف روح شورای عالی انقلاب فرهنگی عمل می‌کنیم، زمانی که دولت تغییر می‌کند تمام برنامه‌ها و مدیران عوض می‌شوند. اینجایگزین شورای عالی، برنامه‌ریزی درآمدت و سیاستگذاری عالی، معنای خود را از دست می‌دهد. بارها همه چی را صفر می‌کنیم و یک سیاست‌زیگرایی بر کشور حاکم می‌شود. در یکی از جلسات افطاری ماه مبارک رمضان، مقام معظم رهبری با یکی از وزیران صحبت می‌کردند و خودم شنیدم ایشان با این بیان گفتند من سال‌هاست به روسای جمهور و وزرای گویم وقتی دولت‌ها تغییر می‌کنند، چرامعاونان و مدیران اجرایی عوض می‌شوند؟ آنها نباید تغییر کنند چون باید معجزی اجرای برنامه‌ها باشند. وقتی برنامه را کنار بگذاریم، بالطبع مدیران نیز کامل کنار می‌روند. یکی از دلایلی که غیرمستقیم بر کار شورای عالی اثر دارد، همین است. وقتی قرار است همه چیز عوض شود، سیاستگذاری‌های ما تأثیری ندارد. مطلب دیگر اینکه در شورای عالی ما در تهیه اسناد باید به سراغ اسنادی برویم که بدنه اصلی اقتصاد کشور را تشکیل می‌دهند. اگر به صنعت نگاه کنیم، می‌بینید به‌عنوان مثال نفت، گاز و پتروشیمی، کانی‌های فلزی و غیرفلزی و کارخانجات سیمان، فولاد و مس و صنعت حمل‌ونقل ریلی و ساختمان‌سازی بدنه اصلی اقتصاد کشور را شکل می‌دهند. باید روی اسناد توسعه فناوری در این حوزه‌ها تمرکز کنیم ولی باید دولت هم حضور جدی داشته باشد. وقتی این احساس وجود دارد که دولت تمایل چندانی یا حضور جدی ندارد، به سراغ تهیه سند نانو یا بیو یا گیاهان دارویی و سلول‌های بنیادی می‌رویم. همه این اسناد مهم هستند و باید به آنها پرداخته شود ولی چند درصد از اقتصاد و اشتغال فعلی ما را تشکیل می‌دهند. ۷۰ درصد از برنامه‌های ما باید به حل مسائل و مشکلات روز معطوف بوده و ۳۰ درصد نیز نگاه به آینده باشد تا مسیر علم و فن دنیا به‌هیچ‌وجه عقب نیفتیم. باید این عقب‌ماندگی را سریعاً جبران کنیم و به سطح روز دنیا برسیم.

۵ لزومی نداشت شورادر مساله‌ای مانند کنکور ورود می‌کرد

در حوزه علم و فناوری از دنیا عقب هستیم؟

نه، خدمت‌تان عرض کردم در زمینه توسعه علم و فناوری هیچ مشکلی نداریم. به لحاظ شاخص تولید علم و وضعیت خوبی داریم؛ منتها مشکل اصلی ما این است که از آن استفاده نمی‌کنیم. مسائل دیگری نیز وجود دارد که به‌نظرم ضرورتی ندارد به شورای عالی انقلاب فرهنگی بباید. کنکور بحث مهمی بوده ولی وزارتین باید آن حل کنند. سهمیه پزشکی نیز چنین شرایطی دارد. می‌گویم: «پزشک کم داریم» اما باید شرایطی فراهم کنیم پزشکان ما از کشور مهاجرت نکنند یا توسعه به‌گونه‌ای در استان‌ها اتفاق بیفتد که پزشک در دورافتاده‌ترین نقاط نیز احساس نکند تحت محرومیت قرار دارد. می‌بینیم تمام امکانات رفاهی را در دورافتاده‌ترین نقاط در مقیاس کوچک‌تر ایجاد کرده‌اند. این‌گونه نیست که اگر در لندن یا منچستر زندگی کنید، امکانات بیشتری در اختیار دارید. سعی کرده‌اند امکانات را در اشل و مقیاس کوچک‌تر در همه جای کشور ایجاد کنند تا افراد احساس نکنند خدماتی دریافت نمی‌کنند و برای مهاجرت به شهرها تلاش کنند. ما هم می‌توانستیم این موارد را انتخاب کنیم. همیشه احساس خودم در شورای عالی انقلاب فرهنگی این بود که دولت با جسم خودش حضور دارد و خبری از روش نیست. این اتفاق خیلی بدی است که با شورای عالی انقلاب فرهنگی چنین رفتاری شود؛ شوریایی که تا این اندازه حضورش ضروری است. این شرایط باعث شده شورای عالی نتواند نقش خودش را ایفا کند و به‌هیچ‌وجه هم مربوط به درون کشور نیست. ممکن است راجع به اعضای شورای عالی بگویم: «باید شاخص‌هایی تعیین کنیم تا مشخص شود اعضای که می‌خواهند کار بزرگی انجام دهند، چه ویژگی‌هایی داشته باشند.» به‌نظرم آنچه سبب شد شورای عالی انقلاب فرهنگی نتواند نقش اساسی که از آن توقع رفت را ایفا کند، مسائلی بود که خارج از شورای عالی رقم می‌خورد و به شورامرتب نبود. چگونه مشکلات را رفع کنیم؟ این مشکلات باید بالاخره مرتفع شوند. اگر شورای عالی موفق نبوده، شرط موفقیتش چیست؟ احساس ما این است

۵ وقتی روی نسل اول یک صنعت کار می‌کنیم

باید نسل دوم آن در کشور مین دانشگاهیان باشد

برگردیم به واسطه شورای عالی انقلاب فرهنگی و پیشبران‌های اقتصادی.

باید پیشبران‌های اقتصاد کشور را مشخص کنیم. نمی‌توانیم بگوییم: «از شیر مرغ تا جان آدمیزاد احتیاج داریم چون الی‌الابد تحریم هستیم.» اصلاً امکان‌پذیر نیست چون اگر می‌خواهیم کار اقتصادی در دنیا انجام دهیم باید رقابت‌پذیر باشیم. رقابت‌پذیری به این معنا است که ببینید در چه حوزه‌هایی مزیت دارید. اگر مزیت بومی شما انرژی و معادن است مزیت شما نمی‌شود نفت، پتروشیمی، فولاد، آلومینیوم، مس و... یک جنبه نیز نیروی انسانی است که خودش می‌تواند خالق فناوری باشد. مثل حوزه بیوتکنولوژی و حوزه‌های مهندسی، ما در این حوزه‌ها مزیت داریم. باید ترکیب این حوزه‌ها را انتخاب کنیم و ببینیم پیشبران‌های ما چه هستند. اسناد توسعه علمی و فناورانه هم متمرکز بر پیشبران‌ها باشد. تحقیقات دوره‌های ارشد و به‌ویژه دکتری دانشگاه‌های ما نیز توسعه در رشته‌های مذکور باشد. همیشه روی نسل‌های بعدی فناوری ما باید در دانشگاه کار شده باشد. اگر صنعت روی نسل یک کار می‌کند، نسل دوم باید در کوشی میزبان قرار داشته باشد و اگر احساس نیاز کنند، آن را تولید کنند. دانشگاه روی نسل سه کار کرده و روی نسل چهارم تحقیق می‌کند. دنیا در حال حاضر به این شکل جلو می‌رود. گاهی اوقات می‌بینیم تحقیقات ۲۰ تا ۳۰ سال آینده را انجام داده‌اند و منتظر هستند در صورت لزوم به‌تدریج وارد صحنه کنند. باید پیشبران‌ها را مشخص کنیم.

شورای عالی انقلاب فرهنگی باید این کار را انجام دهد؟

نه، این موارد همان مسائل خارج از شورا هستند. شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌گوید: «وقتی می‌خواهیم نقشه جامع علمی کشور را تهیه کنیم، پیشبران‌ها را به‌من بگویند تا تمرکز روی آنها باشد» ولی وظیفه شورای عالی نیست پیشبران تعیین کند. شورای عالی اقتصاد باید این کار را در جامعه انجام دهد. وقتی چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد، شورای عالی انقلاب فرهنگی باید برای همه چیز سند بنویسد. بحث آمایش سرزمین و تعیین تکلیف مالکیت نیز بسیار مهم است. همچنین بحث «بزرگ‌زیباست یا کوچک؟» مطرح می‌شود. سهام عدالت خوب است یا بد؟ متخصصان و صاحب‌نظران ما باید این مسائل را تعیین تکلیف کنند و برای برنامه‌ریزی به شوراهای مربوطه بدهند. باید این موارد را تعیین تکلیف کنیم. از افرادی هستیم که به‌شدت به شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتقاد داریم. به‌مأموریت‌هایی که به شورای عالی واگذار شده و درستی اجرای مأموریت‌ها معتقد هستیم. بنابر صحبت‌هایی که از منظر خودم مطرح کردم و جایگاهی که برای شورای عالی انقلاب فرهنگی قائل هستم، می‌توانیم طرف ۱۰ سال به اکثر اهداف خود برسیم. طبیعی است دشمنان ما این مساله را خیلی خوب می‌دانند و به همین دلیل سعی می‌کنند از طریق نفوذ و انواع و اقسام تحریم‌ها و موارد ساختگی، سرمان را به این مسائل دیگری گرم کنند تا به اهداف خود برسیم. مطلبی از یک دانشمند آمریکایی دیدم که نوشته بود: «اگر ایران را به خودش واگذار کنند، ظرف مدت کوتاهی به یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های دنیا تبدیل می‌شود؛ قدرتی که دو ویژگی پیشرفت و فرهنگی بودن را دارد. ایران برای خیلی از کشورها الگو خواهد شد.» طبیعتاً آنها نمی‌خواهند این اتفاق بیفتد ولی به این معنا نیست که ما نیز تسلیم خواسته‌شان شویم. ما اراده داریم و باید بنابر این اراده، برنامه‌ریزی کنیم و به نتیجه‌نیز خواهیم رسید؛ مهم‌توان توسعه علمی و فناورانه و باور به آن است که داریم.